



### Barn- och utbildningskontoret

Handläggare: Agneta Brus  
Titel: Verksamhetschef  
E-post: [Agneta.brus@norttalje.se](mailto:Agneta.brus@norttalje.se)

Till: Barn- och skolnämndens arbetsutskott

# Revidering av riktlinjer för pedagogiska måltider i förskola och skola

## Förslag till beslut

1. Barn- och skolnämnden antar barn- och utbildningskontorets förslag till reviderade riktlinjer för pedagogiska måltider i förskola och skola, att gälla från den 1 augusti 2023.
2. Barn- och skolnämnden uppdrar till barn- och utbildningskontoret att efter läsåret 2023/24 utvärdera införandet av pedagogisk lunch i grundskolan för att genomlysna de organisatoriska och ekonomiska konsekvenserna.

## Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Barn- och utbildningskontoret har upprättat förslag till revidering av pedagogiska måltider i förskola och skola. Revideringen av riktlinjerna för pedagogiska måltider i förskola och skola föranleds av införande av kostnadsfri pedagogisk lunch för personal i grundskolan från och med höstterminen 2023. Det främsta syftet med införande av kostnadsfri pedagogisk lunch för personal i grundskolan är att öka tryggheten och skapa en lugnare måltidssituation för såväl elever som personal. Kostnadsfri pedagogisk lunch för fler personal kan också bidra till målen om en attraktiv arbetsgivare och minskat matsvinn.

Med skola likställs i detta sammanhang även fritidshem under lov.

## Ärendet

### Beskrivning

#### Bakgrund

Barn- och skolnämnden beslutade den 3 december 2018 om riktlinjer för pedagogiska måltider i förskola och skola. Samtidigt höjdes priset för pedagogisk lunch för personal i grundskola från 15 kr till 30 kr per måltid. Flera rektorer och kök har påtalat att prishöjningen innebar att fler personal avstod från att äta pedagogisk lunch med eleverna vilket på vissa skolor medförde svårigheter med schemaläggning och en otryggare måltidssituation.

I samband med mål- och budget 2023–2025 erhöll barn- och skolnämnden ramökning 1,1 mnkr för en satsning på skolmåltider och införande av kostnadsfri pedagogisk lunch för personal i grundskolan.

#### Syfte

Revideringen av riktlinjerna för pedagogiska måltider i förskola och skola föranleds av införande av kostnadsfri pedagogisk lunch för personal i grundskolan från och med läsåret 2023/24. Det främsta syftet med införande av kostnadsfri pedagogisk lunch för personal i grundskolan är att öka tryggheten och skapa en lugnare måltidssituation för såväl elever som personal. Kostnadsfri pedagogisk lunch för fler personal kan också bidra till målen om en attraktiv arbetsgivare och minskat matsvinn.

## Förslag till nya riktlinjer att gälla från 1 augusti 2023

### **Inledning**

Dessa riktlinjer utgör en vägledning för hur varje förskola och skola ska utforma sin verksamhet vad gäller närvaro av vuxna vid måltiderna för barn och elever.

Fri kost är i normalfallet en löneförmån som ska beskattas. I Skatteverkets bestämmelser som gäller kostförmåner finns dock några undantag. Förmån av fri eller subventionerad måltid för lärare eller annan personal vid förskola, grundskola, och fritidshem är av hävd skattefri. Detta förutsätter att personalen har tillsynsskyldighet vid måltiden eller motsvarande ansvar för barn under skolmåltider och andra s.k. pedagogiska måltider. Motsvarande gäller även för personal inom grundskolan<sup>1</sup> och gymnasieskolan. En förutsättning för skattefriheten bör enligt Skatteverket även vara att personalen enligt anställningsavtal eller liknande har skyldighet att delta i måltiden.

Rektor beslutar i varje enskilt fall när kravet på pedagogisk måltid är uppfyllt. Observera att pedagogisk lunch inte förekommer inom gymnasieskolan, endast i gymnasieskolan<sup>2</sup>.

### **Vad är en pedagogisk måltid?**

Barn och elever behöver vuxna som är goda förebilder. Att sitta vid samma bord och äta den mat som serveras ger tillfälle till samtal, gruppkänsla och samarbete. Syftet är att den pedagogiska måltiden ska vara ett tillfälle till samvaro mellan medarbetare och barn och elever.

I läroplanernas inledande kapitel om normer och värden anges mål och riktlinjer som alla medarbetare i förskolan och skolan ska känna till och efterleva. Den pedagogiska måltiden är ett lämpligt och naturligt sätt för alla medarbetare att arbeta utifrån dessa riktlinjer.

Måltiderna är viktiga för att barn och elever ska få en sund inställning till mat och måltider och en positiv upplevelse av måltidssituationen.

### **Övergripande riktlinjer för den pedagogiska måltiden**

- Medarbetare på förskolan och skolan kan, efter beslut av rektor, äta pedagogisk lunch. Medarbetaren ska skriva på en förbindelse att denne tagit del av dessa riktlinjer.
- Den som äter pedagogisk lunch ska vara ett föredöme och en förebild för barnen och eleverna. Hen har också ett ansvar för att skapa en god måltidsmiljö, samt att motverka konflikter och beteenden som bryter mot verksamhetens ordningsregler och värdegrund.
- Medarbetare som äter pedagogisk lunch ska fördela sig bland barnen och eleverna så att största möjliga utbyte kan ske. Att sitta ett flertal vuxna vid endast ett bord uppfyller inte kraven för en pedagogisk lunch, och ger inte den effekt som eftersträvas.
- Pedagogisk lunch utgår från barnens och elevernas behov.
- Pedagogisk lunch utgör inte en löne-/personalförmån, vilket innebär att den inte förmånsbeskattas.

### **Rutiner**

- Pedagogisk lunch är en arbetsuppgift som utförs på arbetstid enligt avsikten i dessa riktlinjer, och enligt de rutiner som respektive förskolechef/rektor fastställt för enheten.
- Rektor schemalägger en tillräckligt stor grundbemanning att delta i barnens och elevernas måltid, för att säkerställa en god måltidsmiljö. Inom grundskolan utgör följande nyckeltal normen för grundbemanning:

Årskurs	Kvot (antal vuxen/barn)
Åk F-3	1/10
Åk 4-6	1/15
Åk 7-9	1/20

<sup>1</sup> Anpassad grundskola från 2 juli 2023.

<sup>2</sup> Anpassad gymnasieskola från 2 juli 2023.

- Utöver grundbemanningen kan ytterligare medarbetare äta pedagogisk lunch. Omfattningen beslutas och följs upp av rektor utifrån de behov som finns på enheten.
- Den som önskar äta av skolmaten, men inte fullgöra uppgifterna kring pedagogisk lunch och inte heller är schemalagd för att göra det, ska betala fullt pris, enligt vid vare tidpunkt gällande prislista. Denna måltid intas då under icke-arbets-tid på lunchrasten, i matsal eller på annan plats inom förskole-/skolenheten.
- Medhavd lunch ska inte ätas på den plats och under den tid som den pedagogiska lunchen med barnen och eleverna pågår.
- Specialkost som inte är på grund av allergi eller intolerans så som olika typer av dieter kan ej tillgodoses.

*\*Slut riktlinjer\**

### **Lagkrav**

Skollagen ställer krav på att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras in skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Det omfattar även måltidssituationen. Det finns inget krav på att tillhandahålla gratis eller subventionerad lunch. Majoriteten av landets förskolor och skolor gör dock det för att skapa en lugnare och tryggare måltidssituation.

Förmån av fri eller subventionerad måltid för lärare eller annan personal vid förskola, grundskola, och fritidshem är av hävd skattefri. En förutsättning för skattefriheten bör enligt Skatteverket vara att personalen enligt anställningsavtal eller liknande har skyldighet att delta i måltiden i syfte att utöva tillsyn för barn och elever.

### **Koppling till gällande styrdokument**

- Mål och budget 2023–2025
- Verksamhetsplan för barn- och skolnämnden 2023–2025, inriktningsmål 4.2 "Öka tryggheten och trivseln i skolan".

### **Ekonomiska konsekvenser och riskanalys**

Förändringen påverkar de kommunala grundskolorna. Inom förskolan och grundsärskolan tillämpas redan kostnadsfri pedagogisk lunch. Förändringen innebär att nuvarande kostavdrag för personal i grundskolan upphör. Skolenheterna har kompenserats för detta genom en justering av elevpengen med 106–210 kr per elev beroende på årskurs. Ersättningen ger inte full kostnadstäckning för att *samtlig* personal vid skolan ska kunna äta kostnadsfri pedagogisk lunch, utan baseras på ökade livsmedelskostnader beräknat utifrån de nyckeltal som angetts ovan. De personal som inte är schemalagda för pedagogisk lunch, men ändå önskar äta av skolmaten förväntas betala fullt pris per portion som fastställs av barn- och skolnämnden årligen.

Genom att möjligheten till månatligt kostavdrag upphör så upphör också tidigare beslutade debiteringsrutiner för pedagogisk lunch. Betalning för enstaka måltider för personal som inte äter pedagogisk lunch sker i fortsättningen uteslutande via Swish. Barn- och utbildningskontoret kommer i samråd med kommunstyrelsekontorets ekonomiavdelning att ta fram administrativa rutiner för betalning och redovisning av måltider för respektive skolenhet. All personal som schemaläggs för pedagogisk lunch och äter kostnadsfritt ska skriva under en förbindelse där personal bekräftar att denne tagit del av, och förbinder sig att följa innehållet i de beslutade riktlinjerna.

En viss ökad administration kan tillkomma för personal i vissa kök för att följa upp vilka personal som ska äta pedagogiskt, och vilka som har betalningsskyldighet. Rutiner för detta fastställs dock bäst lokalt på respektive skolenhet.

Även uppföljning av Swish-betalningar kan medföra viss ökad administration.

## Förvaltningens analys och slutsatser

Syftet med införandet av kostnadsfri pedagogisk lunch för personal i grundskola är i huvudsak att skapa en lugn och trygg måltidssituation för elever och personal. Samtidigt förväntas åtgärden minska administration för rektorer och för löneservice genom att all hantering med att administrera kostavdrag för personalen upphör. Det förväntas också underlätta för schemaläggning och bidra till målen om en attraktiv arbetsgivare och minskat matsvinn.

En utvärdering av såväl de organisatoriska som ekonomiska konsekvenserna bör genomföras efter läsåret 2023/24 för att följa upp om den upplevda tryggheten och trivseln har ökat och för att följa upp de ekonomiska konsekvenserna för skolenheterna.

## Tidplaner

Ärendet behandlas i barn- och skolnämndens arbetsutskott den 29 maj 2023 och i vid barn- och skolnämndens sammanträde den 12 juni 2023.

Jenny Nordström  
Förvaltningsdirektör  
Barn- och utbildningskontoret

Agneta Brus  
Verksamhetschef verksamhetsstöd & kansli  
Barn- och utbildningskontoret

## Beslut skickas till

Kostekonom  
Verksamhetschef för grundskolan  
Rektorer